

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานี**
**GUIDELINES FOR DEVELOPING DIGITAL AGE ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS BASED ON THE IDDHIPADA IV PRINCIPLES IN THE BUENG
SAM PHAN SCHOOL NETWORK, PATHUM THANI PROVINCE**

¹ปรัชญา นพวรรณ Prutchaya Noppawan ²พระสุรชัย สุรชัย PhraSurachai Surachayo

³พีรวัฒน์ ชัยสุข Perawat Chaisuk

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: aoprutchaya1993@gmail.com

Article Received: November 09, 2025. Revised: December 25, 2025. Accepted: December 26, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ 2) ศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธีระหว่างวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประชากรที่ใช้วิจัยที่เป็นครู จำนวน 126 คน วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาเอกสาร ใช้แบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเอกสารเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานีในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นการบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน (1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำดิจิทัล (2) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (3) ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร (5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำดิจิทัล ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการยกระดับการบริหารจัดการและการเรียนรู้ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการใช้ ICT (2) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มุ่งเน้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล (3) ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยบุคลากรต้องได้รับการพัฒนาตนเองให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (4) ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้มีการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการทำงานและการสอน

โดยคำนึงถึงความถูกต้องทางจริยธรรมและการรู้เท่าทันสื่อ และ (5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรวดเร็ว ทันสมัย (Real-Time) และส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำวิชาการ, ยุคดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, อิทธิบาท 4

Abstract

This research aims to 1) Study the current state of digital age academic leadership among school administrators in the Bueng Samphan school network, 2) Study the development of digital-age academic leadership among school administrators based on the Iddhipada 4, and 3) Propose guidelines for developing digital age academic leadership among school administrators based on the Iddhipada 4. This research employs a mixed-methods approach. Quantitative research was conducted using questionnaires administered to a population of 126 teachers, with statistical analysis including percentages, frequencies, means, and standard deviations. Qualitative research involved document analysis, interviews with seven experts, and content analysis.

The research found that 1) The overall perception of the current state of academic leadership in the digital age among school administrators in the Bueng Samphan school network, Pathum Thani Province was found to be at a high level. 2) The method of developing academic leadership in the digital age of school administrators is an integration of Iddhipada 4 with the five aspects of academic leadership in the digital age. (1) Having a vision as a digital leader. (2) Creating a learning network in the digital age. (3) Excellence in the use of technology for learning. (4) Development and promotion of technological advancement of personnel. (5) Being a citizen in the digital age. 3) The guidelines for developing digital age academic leadership of school administrators based on Iddhipada 4 in the Bueng Samphan School network, Pathum Thani Province, consists of five aspects. (1) Having a vision as a digital leader, school administrators must recognize the importance of information technology and use it to enhance management and learning while fostering an organizational culture that supports the use of ICT. (2) Creating a learning network in the digital age, emphasizing on the use of social media and technological devices to facilitate collaboration among teachers, students and parents with the aim of reducing inequality and increasing access to information. (3) Excellence in using technology for learning. (4) In terms of personnel development and promotion of technological advancement, administrators must promote the integration of technology into work and teaching, while ensuring ethical practices and media literacy. (5) In terms of being citizens in the digital age, adjustments must be made to the learning management process to emphasize efficiency, modern approaches, and to encourage learners to pursue knowledge extensively.

Keywords: Academic Leadership, Digital Age, School Administrators, Iddhipada 4

บทนำ

ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสถานภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาและผลงานของหน่วยงาน ผู้นำเป็นส่วนสำคัญของหน่วยงานและผู้นำเปรียบเสมือนหลักชัยในการดำเนินงาน ดังที่ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต) (2546) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ คุณสมบัติ เช่น สติ ปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถ ของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม พุทธองค์ตรัสไว้ในโคปาลสูตรโดยการเปรียบเทียบฝูงโคและโคจ่าฝูง เกี่ยวกับผู้นำและผู้ตามไว้ว่า “เหมือนโคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำไปสู่ฝั่งตรงกันข้าม หากโคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำไปตรง เมื่อฝูงโคทั้งหลายก็ไปตรงตามกัน และประสบกับความปลอดภัย หากโคหัวหน้าฝูงพาวว่ายน้ำไปคดโคทั้งฝูงที่ติดตามย่อมจะดำเนินไปคด และประสบกับความลำบากฉันทใด ในหมู่มนุษย์ก็ฉันทนั้น บุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ หรือเป็นผู้นำหากมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตหรือในการปกครองแล้วผู้ตามย่อมจะเดินตามแบบของผู้นำด้วยดีและประสบกับความปลอดภัยหากว่าผู้นำ หรือหัวหน้าไม่ประกอบด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตในการปกครองแล้วผู้ตามย่อมจะดำเนินไปตามและประสบกับความลำบากฉันทนั้น

การเป็นผู้นำทางวิชาการโดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติให้คำปรึกษาแนะนำและสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2550) การบริหารงานวิชาการคือหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและเอาใจใส่ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ อันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับขอบข่ายต่าง ๆ ของงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม โดยกระตุ้นและส่งเสริมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยผู้บริหารควรใช้หลักการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา งานวิชาการจึงเป็นงานหลักที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยตรง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

ในยุคดิจิทัลมีการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและมีการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโลก โรงเรียนต้องเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับยุคดิจิทัล โดยโรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการที่จะให้ ความรู้แก่ผู้เรียนด้วยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้นที่มุ่งเน้นการพัฒนาในภาพรวม โรงเรียนต้องสร้าง หลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และทักษะผู้เรียนทุกคนในยุคดิจิทัล ต้องสามารถคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ และสามารถสื่อสารได้ รวมทั้งมีความสามารถทางเทคนิค ผู้บริหารและครูต้องปลูกฝังความรู้และทักษะที่จำเป็นโดยแสดงให้เห็นว่าความรู้ และทักษะนี้ใช้กับโลกความเป็นจริงได้ และต้องพยายามเพิ่มความใฝ่รู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้ เรียนรู้ตลอดชีวิต โรงเรียนควรมีกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรและการออกแบบการเรียนการสอน โรงเรียนสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถที่จำเป็นเพื่อประสบความสำเร็จในการเผชิญหน้ากับ เหตุการณ์จริงทางสังคม และเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น โรงเรียนควรมี

การจัดการรวมความรู้และทักษะที่จำเป็นเข้าไว้ด้วยกันมีระบบสนับสนุนที่ได้มาตรฐาน มีการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนและเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาพร้อมที่จะเจริญเติบโตในโลกยุคดิจิทัล

การพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องนำหลักธรรมที่จะทำให้การบริหารจัดการประสบผลสำเร็จมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานและหลักอริยบท 4 คือหลักธรรมหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมี 4 ประการ คือ ธรรมที่เป็นเครื่องให้ถึงความสำเร็จหรือทางแห่งความสำเร็จมี 4 ประการ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ คือ ความเพียรพยายาม จิตตะ คือความเอาใจใส่ในสิ่งนั้น วิมังสา คือ ความไตร่ตรองสอบสวนพิจารณา หรือหมายความว่า มีใจรักพากเพียรทำเอาจิตฝึกฝนใช้ปัญญาสอบสวน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2549) หากผู้บริหารนำหลักอริยบท 4 มาบูรณาการเข้ากับภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน 3) ด้านการนิเทศการสอน และ 4) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ จะสามารถทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ทั้งในระดับองค์กรและระดับชาติได้

จากประเด็นปัญหาและความสำคัญดังกล่าวทำให้การศึกษากาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษามุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีความสุขในการทำงาน ทำให้งานที่ได้รับมอบหมาย มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอริยบท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอริยบท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 126 คน ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยเลือกประชากรทั้งหมดในการเก็บข้อมูลวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงส้มพันธ์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 7 คน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะจง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎีและงานวิจัย กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความ

เหมาะสมของภาษาว่ามีความครอบคลุมหรือไม่ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 2) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.949 3) ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้บริหารและครู ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเพื่อศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดปทุมธานี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดปทุมธานี ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดปทุมธานี		N=ประชากร 126 คน			
		ระดับความคิดเห็น			
		μ	σ	ระดับ	อันดับ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล	4.11	0.56	มาก	1
2	ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	3.92	0.65	มาก	4
3	ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	4.07	0.59	มาก	3
4	ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร	4.09	0.59	มาก	2
5	ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	3.67	0.74	มาก	5
รวม		3.98	0.48	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดพทุมธานีในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ตามลำดับ

2. การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดพทุมธานี

2.1.ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ในยุคดิจิทัลมีการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและมีการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโลก โรงเรียนต้องเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 โดยโรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการที่จะให้ ความรู้แก่ผู้เรียนด้วยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้นที่มุ่งเน้นการพัฒนาในภาพรวม โรงเรียนต้องสร้าง หลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และทักษะผู้เรียนทุกคนในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ และสามารถสื่อสารได้ รวมทั้งมีความสามารถทางเทคนิค และการออกแบบการเรียนการสอน โรงเรียนสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถที่จำเป็นเพื่อประสบความสำเร็จในการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์จริงทางสังคม และเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น โรงเรียนควรมีการจัดการรวมความรู้และทักษะที่จำเป็นเข้าไว้ ด้วยกัน มีระบบสนับสนุนที่ได้มาตรฐาน มีการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนและเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาพร้อมที่จะ เจริญเติบโตในโลกยุคดิจิทัลที่ โดยการ ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนโฉมครูให้เป็นครูยุคใหม่ การเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้ คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับ นานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย เนื่องจากผู้บริหาร เป็นจักรสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการสร้างสรรค์คุณภาพการเรียนการสอน ผู้บริหารมีบทบาท สำคัญในการบริหารงานวิชาการ ที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจทั้งเรื่องหลักสูตรและการปฏิรูปการศึกษา บทบาทผู้บริหารจึงเป็น บทบาทที่ละเอียดอ่อนและมีความสำคัญ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถกระตุ้นและเสริมสร้างทั้งทางด้านวิชาการ และด้านขวัญและ

2.2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การที่กลุ่มคนหรือกลุ่มที่มีการประสานงานด้วยระบบอินเทอร์เน็ต หลากหลายช่องทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวิชาการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีการจัดรูปแบบการจัดการให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน และ ตระหนักร่วมกันในเป้าหมายและแผนงานที่จะทำ แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมกลุ่มย่อย การ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และการพัฒนาขณะปฏิบัติงาน สำหรับข้อดีของการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการคือ เป็นการอบรมปฏิบัติการเพื่อให้ครูได้ร่วมกันวางแผน คิดหาวิธีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยมี ผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดการฝึกอบรม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จัดขึ้นอย่าง เป็นระบบ ตามความจำเป็นในการฝึกอบรม ที่มุ่งปรับปรุงและเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะหรือทัศนคติในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร สอดคล้อง

กับแนวคิดของวิวัฒน์ เพชรศรี และธีรพงษ์ จันเปรียง ที่นำเสนอว่า หลักสูตรฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการ เป็นการ พัฒนาบุคลากรอย่างมีระเบียบแบบแผน ให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถทักษะหรือความ ชำนาญตลอดจน ประสพการณ์ และ เจตคติที่ดีให้เหมาะสมกับการทำงานและส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการ ทำงานอันเป็นเป้าหมายหลักขององค์กร

2.3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในการทำงานและมีการพัฒนาความคิดร่วมกับแนวทางปฏิบัติที่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่ เปลี่ยนไปตามกลยุทธ์เพื่อให้ได้คุณภาพ โดยผู้นำต้องมีการบริหารงานเป็นทีมเดียวกัน (วาสนา เลิศมะเลา และ เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2561)และประสิทธิผลขององค์กรขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ สถานการณ์ แนวคิด เทคนิคการดำเนินงาน และเทคโนโลยี ปัจจัยสำคัญที่สรรค์สร้างให้เกิดนวัตกรรม คือ บุคลากร ปัญญาความรู้และทักษะความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ ที่ขับเคลื่อนองค์กรให้เติบโตอย่างมั่นคง (อภิรักษ์ บุญผาชื่น, 2563) ซึ่งองค์กรมีวิธีการสร้างและจัดการความรู้ด้วยวิธีการรวบรวมและถ่ายทอดความรู้ ของบุคลากรในองค์กรจากแหล่งต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ใหม่ มีการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวข้องระหว่างองค์กร เพื่อใช้ในการสร้างนวัตกรรมและวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) โดยการรวบรวมแหล่งความรู้และข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กร การค้นหาวิธีการท างานที่เป็นเลิศและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้องค์กรมีพนักงานที่มีความรู้และทักษะที่ทันสมัย และสามารถปรับตัวตาม สถานการณ์ได้ และการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานช่วยให้ข้อมูลเปลี่ยนเป็น สารสนเทศที่ถูกจัดการและสามารถนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลให้เกิดความรู้ นำมาประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง โดยสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานทั้ง ด้านการเรียนการสอนและการบริหารงานภายในองค์กร เพื่อสนับสนุนนโยบายขององค์กรให้ก้าวไปข้างหน้า อย่างรวดเร็วพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ได้ หากจะเปรียบเทียบแล้ว องค์กรก็เปรียบเสมือน เครื่องจักรกลขนาดใหญ่ หากเครื่องจักรกลเครื่องนั้นมีการบำรุงรักษาทั่วทั้งระบบ ไม่เว้นแม้แต่ฟันเฟืองชิ้นเล็ก ชิ้นน้อย ก็จะทำให้เครื่องจักรกลขนาดใหญ่เครื่องนั้นมีผลลัพธ์ที่ดี หรือผลผลิตเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ได้จำนวนตามที่ต้องการ และทันต่อเวลา หรือเรียกรวม ๆ ได้ว่าเกิดประสิทธิภาพ เป็นความพยายามในทุก วิถีทางที่จะใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาขององค์กรและการฟื้นฟูองค์กรเพื่อพัฒนา ความสามารถขององค์กรที่จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้วางไว้

2.4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร การกำหนด แนวทางการพัฒนาบุคลากรในภาครัฐ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญโดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการ พลเรือน มีเป้าประสงค์หลักให้ข้าราชการมีสมรรถนะและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติราชการ ยึดหลักการบริหาร จัดการภาครัฐแนวใหม่และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นักบริหารทุกระดับมีศักยภาพในการเป็นผู้นำการ บริหารราชการยุคใหม่ เพื่อให้ภาคราชการมีขีดความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสูงเทียบเท่า เกณฑ์สากล โดยมียุทธศาสตร์การเสริมสร้างสมรรถนะและทักษะให้แก่ทรัพยากรบุคคลภาครัฐ รวมทั้งการ สร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ที่เอื้อต่อการสร้างกระบวนทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ในการปฏิบัติงาน เช่น การฝึกอบรมทางไกล การฝึกอบรมโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) การเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาบุคลากร ภาครัฐดังกล่าว เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและบริหารกำลังคน ภาครัฐ เพื่อที่จะทำให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

พร้อมทั้งเตรียมอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรทุกคนในองค์กร

2.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล แนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) เป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติที่สำคัญที่จะช่วยให้พลเมืองสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานหรือพัฒนาองค์กรได้อย่างปลอดภัยจากภัยบนโลกออนไลน์ต่าง ๆ ได้ เช่น การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น เข้าใจผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อสังคม รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคมในโลกสมัยใหม่ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้าง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือองค์กรในเชิงบวก ดังนั้นการที่บุคคลใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารองค์กร สมาชิกในองค์กร หรือบุคคลทั่วไปต้องพัฒนาทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีและการคิดขั้นสูงซึ่งเป็นทักษะและความรู้ที่จำเป็นในโลกปัจจุบันและอนาคตแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดปทุมธานี

3.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการนำพาองค์กรสู่การพัฒนามีคุณภาพต้องพัฒนาตนเองให้มีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญรวมทั้งเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารจัดการในทุกมิติ และสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่างๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่างๆผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

3.2 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมเพื่อให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจได้รู้และเข้าใจกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือในรูปแบบดิจิทัล ผ่านอุปกรณ์เครื่องมือทางสื่อสังคมออนไลน์ด้วย คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ตหรืออุปกรณ์อื่น ด้วยการเชื่อมโยงโครงข่ายด้วยอุปกรณ์เครือข่าย เซิร์ฟเวอร์ ไคลเอนต์ ฮับ เนทเวิร์คสวิตช์ เราต์เตอร์ เพื่อเป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงที่อยู่ของสถานีต้นทางสู่ปลายทาง เครือข่ายสังคมออนไลน์มีประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ในสิ่งที่สนใจร่วมกันได้ เป็นคลังข้อมูลขนาดย่อมสามารถเสนอและแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสาร สร้างความเชื่อมั่น ให้ผู้รับบริการ โดยเฉพาะผู้เรียนในการเรียนรู้และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเท่าเทียมและทั่วถึงในด้านการศึกษาด้วยข้อจำกัดด้านต้นทุนต่อหัวและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด

3.3 ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกต้องก็ต้องอาศัยผู้สอนที่เข้าใจและมีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีด้วยในโลกอนาคตที่เป็นยุคดิจิทัล การจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรโดยเฉพาะครูผู้สอนต้องพัฒนาองค์กร พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะเกิดความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3.4 ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการในสถานศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีความรอบรู้และรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

3.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัลทำให้แสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วสามารถอัปเดตสิ่งต่าง ๆ ได้ในรูปแบบ Real-Time ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับการอัปเดตอยู่เสมอให้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อให้ผู้สอนได้มีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคดิจิทัล

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดพทุมธานี พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของสุพชาติ ชุ่มชื่น (2554) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการของครู ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการสอนของครู ด้านการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาและปรับปรุงงานวิชาการ ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีบรรยากาศทางวิชาการ

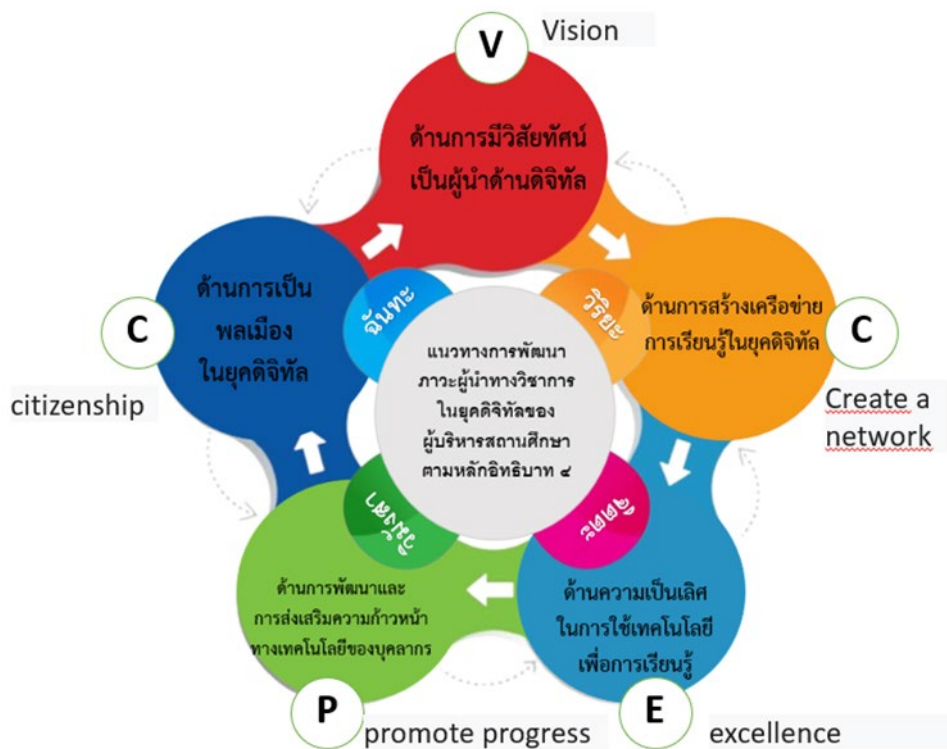
2. ผลการศึกษากการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดพทุมธานี เป็นการบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 กับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำดิจิทัล 2) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 3) ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร 5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งมีความสอดคล้องบางประการกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ สุขเหลือ (2557) ที่พบว่า หลักธรรมและหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาที่มีส่วนในการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 โดยหลักพุทธธรรมเหล่านี้เป็นคุณธรรมสำหรับพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อก่อให้เกิดความเจริญ และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำวิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาภาวะผู้นำวิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ต้องนำหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท 4 ตามตัวแบบ Synthesis Model มาบูรณาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำวิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์อันเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ทั้งทางกาย วาจา ทางจิตใจ

อารมณ์และสติปัญญา โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้นำให้สามารถบริหารตน บริหารคน บริหารงาน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายองค์การด้วยควมมีคุณภาพและคุณธรรม

3. ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำดิจิทัล ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการยกระดับการบริหารจัดการและการเรียนรู้ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการใช้ ICT 2) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มุ่งเน้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล 3) ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยบุคลากรต้องได้รับการพัฒนาตนเองให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้มีการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการทำงานและการสอน โดยคำนึงถึงความถูกต้องทางจริยธรรมและการรู้เท่าทันสื่อ และ 5) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรวดเร็ว และส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องบางประการกับการวิจัยของพัชรี ชำนาญศิลป์ (2557) ที่พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพเขตภาคเหนือตอนล่าง ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการวางแผน มีความรอบคอบ กล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์และกำหนดทิศทาง มีทักษะด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีประสบการณ์ มีความขยันหมั่นเพียรในการฝึกฝน ตั้งใจอดทน ให้ความช่วยเหลือ มองโลกในแง่บวก สร้างความสัมพันธ์ มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ จริงใจ มีสัจจะ คำนับสัญญา มีจิตใจเป็นกลาง กระจายอำนาจ ส่งเสริมการศึกษา นำหลักธรรมมาใช้ มีเหตุและผล รอบคอบ ใส่ใจ ประเมินผล สร้างศรัทธาความเชื่อมั่น ยึดหลักอิทธิบาท 4 และการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพเขตภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบด้านคุณธรรม (อิทธิบาท 4) การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ความซื่อสัตย์สุจริต สร้างความศรัทธาเชื่อมั่น ส่งเสริมมีการศึกษาเพิ่มเติม ใส่ใจการประเมินผล

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัย คือ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงสามพัน จังหวัดปทุมธานี 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำด้านดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลต้องปรับตัว เปลี่ยนแปลง วิธีปฏิบัติวิธีการบริหารจัดการ วิธีจัดการศึกษาแบบใหม่ที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยตนเอง สมรรถนะดิจิทัล และมีความเป็นมืออาชีพ
2. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมกลุ่มย่อย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และการพัฒนาขณะปฏิบัติงาน สำหรับ ข้อดีของการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการคือ เป็นการอบรมปฏิบัติการเพื่อให้ครูได้ร่วมกันวางแผน คิดหาวิธีการ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในการ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการ บริหาร จัดการอย่างชัดเจน มีทักษะการสื่อสารกลยุทธ์ขององค์กรให้กับบุคลากรภายในและ ภายนอกได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรปฏิบัติงาน ได้ อย่างเต็มความสามารถ
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของบุคลากร ผู้บริหารต้องสามารถ กำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล ส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการบริหาร องค์กร ต้องมีทักษะการสื่อสารวิสัยทัศน์ขององค์กร สามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการ บริหาร ต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

5. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้ขับเคลื่อนทิศทางการศึกษาในสถานศึกษาให้ครูและบุคลากรได้พัฒนาตนเอง พัฒนางานพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถเลือกวิธีบริหารได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพที่เป็นผลให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 โรงเรียนควรมีการพัฒนาบุคลากรเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.2 โรงเรียนควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับหน่วยงานอื่น
 - 1.3 โรงเรียนควรมีการฝึกอบรมหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา ควรบรรจุเนื้อหาการพัฒนางานวิชาการและภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลไว้ในหลักสูตรให้มากขึ้น
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำด้านทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีการพัฒนาด้วยวิธีการเรียนรู้ผ่านสังคม เครือข่าย

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง. (2557). การพัฒนาภาวะผู้นำวิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์. ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2546). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2549) การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- พัชรี ชำนาญศิลป์. (2557). ภาวะผู้นำเชิงพุทธ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุพชาติ ชุ่มชื่น. (2554). ความคิดเห็นครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัยปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.